

1888-11-22

AFSENDER

Niels Skovgaard

MODTAGER

Joakim Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Læsevejledning

Brevet er transskriberet fortløbende.

Foto 1 viser side 4 og 1

Foto 2 viser side 2 og 3

Foto 3 viser side 8 og 5

Foto 4 viser side 6 og 7

Foto 5 viser side 9

Foto 5 viser side 10

Afsendersted:

Athen

Omtalte personer:

Hans Christian Andersen

Jules Bastien-Lepage

Jean Baptiste Camille Corot

Charles-François Daubigny

Susette Cathrine Holten

August Jerndorff

Joakim Skovgaard

Niels Skovgaard

Kristian Zahrtmann

Arkivplacering:

Mappe 18 nr. 44 og 44 a-b

DOKUMENTINDHOLD

Niels Skovgaard fortæller om sit ophold Athen. Han har svært ved at kommunikere med de lokale, men han finder dem meget venlige. Han arbejder med græske kvindefigurer og skriver om sin interesse for de farvestrålende klædestykker og dragter. Han nævner at Joakim Skovgaard har solgt maleriet "Englen rører Vandet i Bethesda Dam" (1888).

TRANSSKRIFTION

Mappe 18 nr. 44-44a-44b

Athen Onsdag Torsdag den 27 22 Nov.1888

Kære Joakim!

Tilgiv at jeg rent har glemt Din fødselsdag,(det var Din fødselsdag jeg var i Laurion) og modtag den lykønsning som kommer sent, men som har samme egenskab som den "prosit som kom sent". Tak for Dit brevkort af 12 Nov, og tillykke med salget.

Som Du vel har hørt af Cathrine er de andre tre rejst til Sparta, og jeg sidder tilbage. Jeg kan ikke andet græsk end navnene på 2-3-4-5 retter mad, og opdager at jeg næsten fuldstændig har glemt det minimum af fransk jeg har kunnet, engelsk hjælper ikke, og det har jeg for resten også glemt, men grækerne lader til at være meget venlige, og det kan vist godt erstatte sproget. Jeg tager sikkert senere til Sparta. På spisehusene Posidon og Melissa blev Zahrtmann genkendt. Kan Du huske den ælskelige opvarter

-2-

i Posidon. Han tager sig af mig med en ubegrænset omhu. Da jeg idag gik derfra, løb han ud på gaden efter mig, for at gøre mig opmærksom på at der sad en krumme i mit skæg, og da jeg kom, fór han til og stak mig på næven. Det er godt at jeg ikke er istand til at fortælle ham når jeg rejser, for ellers kysser han mig den sidste dag, det er jeg sikker på. Da jeg i eftermiddag gik fra Akropolis musæet, mødte jeg en arbejder med et stykke kjoletøj som vist hørte til en af doktor Jørgensens og mine gamle damer, og lidt efter kom en herre med en anden bid, og derpå så jeg en bunke forskellige gnallinger ligge. Jeg har også set dem løbe rundt og prøve stumper på figurerne, så der er al udsigt

-3-

til at damerne kan blive helere end de nu er. Det kan måske sjenere mig, at jeg er begyndt at male den som Du synes bedst om i Jørgensens bog, men sætter de en dag ben på hende så er mit lærred for kort, dog skal jeg glæde mig for hendes skyld. Der er sat en op i disse dage, den er vist ikke i

Jørgensens bog, det er den største, og jeg synes igrunden den bedste. Ansigtet er sørgelig ødelagt men har vist været skønt, draperiet er som hele figuren dejligt i linnier, men dets behandling er ikke så god som i et par andre, farver husker jeg ikke, der er lidt farve. Jeg tegner den måske. Farverne er anvendt forholdsvis sparsomt, men så til gjengæld, hvad jeg ikke havde ventet meget kraftigt, det er i reglen mønster på klæderne, øjne og hår som er malt, det sidste rødt.

-4-

Jeg har en gang hørt én forfærdes over at grækerne kunde overmale så skønt et stof som marmor, men det er også kun en lille part af en figur, som farven dækker, og så fremhæver de få kraftige farver det hvide marmor, så det ser dobbelt så skønt ud. Det ser man bedst i den mindste af figurerne, som jeg også vil male, den er nemlig ikke snavset og har de kraftigste farver, således har den for eks, en grøn underklædning som ses på det ene bryst, overklædningen har kun mønster, der ligger nogle flætninger henover det grønne, det virker alt sammen dejligt. Der er bygget en ny bygning bagved, der ligger en del, men alt i roderi. Jeg så der stumper af en meget bemalet tyr, hovedet var godt. Kender Du det udmærkede vrede tyrehoved i musæet (Akropolis)?

-5-

Mappe 18 brev 44a

Zahrtmann er vældig begejstret for mine damer, jeg tror næsten han sætter dem som højdepunktet, det kan jeg ikke, de er mig dog for ubehjælpssomme, det vil sige det der er i dem er dejligt, men de folk som har gjort dem har været meget begrænsede i hvad de kunde, sådan er det jo næsten en eneste stilling, som går igen i dem alle, og ansigterne falder temmelig i to typer, og jeg skal ikke nægte at den optrukne mund, som tilhører den talrigeste type, er jeg lidt ked af at se på så mange hoveder. Men dejlige er de ligegodt. Og der er et umådeligt naturstudium i dem, f.eks. i hvordan fladerne i ansigterne kan være behandlede.

27nde)

Nu har jeg købt den første klud, jeg har nok engang før været ilag med en marskandiser, da kunde vi ikke blive sams om prisen; det jeg købte idag var en grøn trøje med mønster i

-6-

guld og rødt. Jeg har et par gange ladet opvarteren på Posidon vælge mad for mig, og han har givet mig det bedste han har vist, sneppe og haresteg, men haren var rigtignok skrækkelig behvidløget. Idag overtraf han dog næsten sig selv, jeg bestilte nemlig noget efter katalogonen, det

var vist noget af bede eller fårekød, tillavningen anede jeg intet om, men det syntes han ikke var godt nok, og så kom han udendvidre med høne istedet og gav mig et godt puf i siden, som vidst skulde sige at dette var bedre, ellers plejer han dog når han ikke synes om mit valg, at foreslå mig noget andet. I lørdags aftes gik jeg hen til Rabeks, og så bad de mig spise der i søndags, så jeg var der begge de aftener, Lisberg var der i søndags. Idag havde jeg besøg oppe på musæet af Rabeks frue og søster. Den første går konversationen kun småt med, jeg har hende lumsk mistænkt for at kunde ligeså lidt af fremmede sprog som jeg, men hun

-7-

kan dog en smule mere dansk, end jeg kan græsk. Jeg vil ikke sige den familie interesserer mig så grumme meget, men at se dem en gang imellem, kan måske være en nyttig forholdsregel mod at blive stum; noget jeg vist står fare for her. Forleden så jeg fem gribbe over Akropolis, det må da vist have været det, for ørne var det ikke, de var temmelig lavt, men jeg blev forbavset over at der næsten ingen hals var, men de må vist flyve med den krummet; den så meget kortere ud end på en flyvende ørn. Det er svært så de udgraver på Akropolis, de har vist snart været overalt, der er en masse folk i arbejde. De er begyndt at slæbe sammen på søjlestumperne fra Partenon, de vil åbenbart stille op på den. Det synes Zahrtmann er galt, men jeg synes det er godt. Dersom søjlerækkerne kunde blive nogenlunde fuldstændige, så de to stumper P. nu står i blev forenet, så var da

-8-

meget vundet for helhedsindtrykket, selv om de ikke kan stille det fuldkommen korrekt op. Det er det skønneste vejr, det har regnet nogle dage, men nu er det så lysende klart; efterårsagtigt; solen varm, men en behagelig kølende blæst fra nord, især igård var det smukt, da så jeg bedst hvor skarp bjærglinierne i Pelopones er. I begyndelsen her nede var jeg skuffet over bjærglinierne, men det varede også meget længe inden jeg så de fjærne bjæere, deri lå det.

Øvbøa så jeg på turen til Laurion, den havde dejlige bjæere. Du må sælge min kunstforeningstegning til Lemming for 30 kr. Du skal have tak, når Du anmelder og besørger mit måneskind til Paris. Det stod hjemme til 600 kr, skal det så koste 1000 i Paris??? Mindre end 800 kr. må Du ikke sætte det til, men synes Du det skal lidt højere, så gjør som Du vil. Kald det ikke som jeg har gjort "noget efter Solnedgang", men

Mappe 18 nr. 44b

"lidt efter", altså "Efterårsaften, lidt efter solnedgang, emnet fra Halland"

(måske hellere Sverig).

Det er jo meget godt med malerstuen, men tag Du bare pengene og lad være at vær storsnudet, fordi Du har solgt "Bethesda". Hvormeget fik Du for resten? God lykke i den ny lejlighed i Utterslev! Først jeg smagte resineret vin på Korfu, var den sådan, at selv Zartman fandt den slem, men her er den bedre, og jeg synes også meget godt om den, men begestret er jeg ikke. For resten er det nok et dårligt vinår i år. Granatæblerne gjør jeg svært meget af, jeg har et halvt liggende foran mig, kors hvor det er skønt! Du har glemt en streg over det tredie bogstav i [?Adývar], ellers er det rigtig stavet; men på breve er det vist næsten bedst at skrive det på fransk. Jeg bor på hôtel d'Athènes, men send breve poste restante, det kan nemlig tænkes jeg flytter, af sparsommelighed hensyn.

-9-

Det var i hôtel d'Athènes at Du drak kaffe om morgenen
(Konstitutionspladsen).

Den 28ende.

Når Du skriver igen, så lad mig vide hvordan det går hos Jerndorfs, for jeg har ikke hørt noget siden jeg rejste, og da var fru J. jo temmelig syg endnu. Jeg tænker jeg når ned til andre til Jul, men jeg ved det ikke bestemt. Jeg har vist ikke i noget brev fortalt at jeg i Mynchen så den internationale kunstudstilling. Der var udmærket god fransk kunst, således flere Coroter, der var herlige, og dejlige ting af Troyon og Daubigny, et par portraitter af Bastien Lepage, og et glimrende portrait af Besnard, også et godt af Rafaelli. Der var tillige en stor udstilling af Lenbach. Jeg har hos en boghandler set Andersens æventyr på græsk,

Og udenpå bindet var en af W. Pedersens tegninger, så de var vel indeni. Fra Eleusis har Salamis en dejlig line, omtrent sådan noget.

Hils alle meget. Madam Hansen især, det er jo nemlig hendes fødselsdag i dag. Din broder.

OMTALTE VÆRKER

Englen rører vandet i Bethesda Dam, 1888. Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

Inv.nr. NG.M.00346. Efterårsaften noget efter solnedgang. Østrøm*. 1886. Den
Hirschsprungske Samling. Inv.nr. 447.

Jeg har engang hørt en forfærdet
 over at grækerne kunde overmale
 så skønt et stof som marmor,
 men det er også kun en lille
 part af en figur, som farver
 dekket, og så fremhæver de
 da kraftige farver det hvide
 marmor, så det ser dobbelt
 så skønt ud. Det ser man
 bedst i den mindste af figu-
 rerne, som jeg også vil male, den
 er nemlig ikke snarvis og har
 de kraftigste farver, således
 har den for øst, en grøn under-
 klædning som ses på det ene
 bryst, og overlædningen har kun
 mørke, der ligger nogle flak
 ringer henover det grønne, det
 virker altså sammen dejligt. Der
 er bygget en ny bygning bagved,
 der ligger en del, men alt i roder.
 Jeg så der stæmpet af en meget
 bemælt tegt, hvor det var godt.
 Kendt Du det udmærkede vord
 tyroshoved i museet (alt oplys)?

Torsdag 22
 1888

Hej Jakob,
 Tak for et jeg vist har glemt
 Den Høstefestdag, og modtog den
 lykønskning som kom med sang
 men som har samme egenhed
 som den prosit som kom sent
 Tak for Dit brev af 12 Nov,
 og Skylden med salgt.
 Som Du vil har hørt af Catharine
 er de andre tre rejst til Sparta
 og jeg sidder tilbage. Jeg kan ikke
 andet end græde ind nærmest på 2-3-4
 ritter med, og opdager at jeg næsten
 fuldstændig har glemt det minisium
 af fransk jeg har læst, engelsk
 hjælper ikke, og det har jeg forment
 også glemt, men grækerne lader sig
 at være meget venlige, og det kan
 vist godt erstattes spørgt. Jeg
 tager sikkert senere til Sparta
 på spisekursen. Posidon og Melos
 blev Zehnemanns kendt. Han
 Du huske den altskellige opvart?

SKOVGAARD-MUSEET
 Møppe 18 Nr. 77

i Posidon. Han tager sig af mig
med en ubegrænset omhu. Da
jeg idag gik derfra, hle han
ud på gaden efter mig, for at
give mig opmærksomhed på at de
sede en fornuftig i mit skag,
og da jeg kom, for han til
og stak mig på maven. Det er
godt at jeg ikke er i stand til
at fortælle ham når jeg ryper,
for ellers kysser han mig den
sidste dag, det er jeg sikker på.
Da jeg i eftermiddag gik for
Akropolis museet, mødte jeg
en arbejder med et stykke lyb,
høj som vist hørte til en af
dele af Jorgensen og mine
gamle damer, og lidt efter
kom en hustru med en anden
bids, og derpå så jeg en lunte
forskellige grallinger ligge.
Jeg har også set dem løbe
rundt og prøve stampe på
figurerne, så der er al adrigt

til at damerne kom blive hel
end de nu er. Det kan måske
spørge mig, jeg er begyndt at
male den som De synes bedst
om i Jorgensen's bog, men
setter de en dag hen på hende
så er mit besked for kort, dog
skal jeg glæde mig for hendes
skæbel. Der er sat en op i
disse dage, den er vist ikke
i Jorgensen's bog, det er mine
støtte, og jeg synes i grunden
den bedste, Altså er stor
bedst men har vist været sket
dødsrit er som hele figuren
dødt i hende, men det behan
ling er ikke så god som i et
par andre, farver mister jeg
ikke. Jeg tegner den måske,
farverne er anvendt forholds
vis sparsomt, men så til gjen
gæld, hvad jeg ikke havde ventet
meget kraftigt, det er i reg
mønstre på klæderne, og
bør som er malt, det sidste røde

meget vandet for hushedsindtryk.
Det, selv om de ikke kan stille det
fuldkommen korrekt op. Det er
det skønneste vejr, det har regnet nogle
dage, men nu er det så hyggende
klart, efterårsagtigt, solen varm,
men en behagelig kølighed blæst fra
nord, især i god var det smukt, da så
jeg bedst hvor skønne bjergkæder i
Peloponnes er. I begyndelsen her var
jeg skuffet over bjergkæderne, men det
varede også meget længe inden jeg så
de fjerneste bjerge, der lå der. [Dengang
så jeg på turen til Laurion, der
har den dejlige bjerg. Du må
selv min kunstforenings tegning til
Laurion for 30 kr. Du skal have
talt, når Du anmelder og besøger
mit menneske til Paris. Det
stod hjemme til 600 kr., skal det så
koste 1000 i Paris ??? Mindst end
800 kr. må Du ikke sælge det til, men
siger Du det skal lidt højere, så giver
som Du vil. Hold det ikke som jeg
har gjort "nogen efter Soludgang", men

2
Laurion er virkelig meget stort
for mine damper, jeg tror næsten
kan sælge dem som brændsel
Det, det kan jeg ikke, de er mig
dog for ubehagelige, det vil
sige det der er i dem er dejligt,
men de folk som har gjort dem
har været meget begrænset
i hvad de kender, sådan er det
jo næsten en eneste stilling, som
går igen i dem alle, og ansigten
falder ^{frimodig} i to typer, og jeg skal
ikke nægte at den optøkkene
mænd, som tillige den tillygte
typerne, er jeg lidt ked af at se
på så mange broderer. Men
dejlige er de ligesom, og der er
et uimædeligt naturstudium i dem,
fx. i de i hvordan fladerne i ansigter
kan være behandlet.

2. (nu) Nu har jeg købt den første tegning,
jeg har nok engang for været i dag med
en marshalliser, så da kunne vi ikke
blive same om forisen; det jeg købt
idag var en rigtig tegning med anbragt i

guld og sødt. Jeg har et par gamle brøder
oprettelser på Toldboden sælge mad for
mig, og han har givet mig det bedste
han har vist, Snaps og kaviar, men
der var rigtig nok Herakleus, bevid
lyst. I dag overtrak han dog mest
sig selv, jeg bestilte nemlig noget efter
Katalognen, det var vist noget af
brød eller færdig, tillæggeren and
jeg intet om, men det syntes han
ikke var godt nok, og så kan han
nemlig ikke lide isstød og gav mig et godt
pud i siden, som vist skulde sige
at dette var bedre, ellers plejer han
ikke han ikke synes om mit valg, at
forsle mig noget andet. I forrige
aften gik jeg hen til Rabies, og så
bad de mig spise der igen i Spidsen,
så jeg var der begge de aftener, Lørdag
var der i Spidsen. I dag havde jeg
bestyr oppe på museet af Rabies frem
og Spidsen. Den første går konversation,
hvor smit med, jeg har hændt længe
mistænket for at kunne ligeså godt
af fremmede spise som jeg, men han

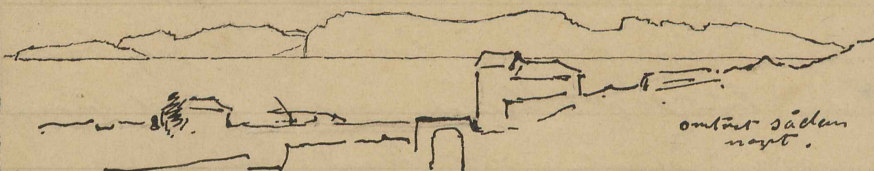
kan dog en smule mere dansk, end
jeg kan fransk. Jeg vil ikke sige
at den familie interview mig så gerne
me meget, men at de den en gang
imellem, kan måske være en rigtig
forholdsmæssig ^{et lille} størrelse; noget
jeg vist stude fare for her. Forleden
da jeg fik griller over Akropolis,
det må de vist have været det, for
frem var det ikke, de var temmelig
lavt, men jeg blev forfæret over at
der næsten ingen træk var, men de
må vist flyve med den krummet; den
da meget kortere ud end på en flyvende
frem. Det er sikkert så de udegrane
på Akropolis, de har vist snart
vært overalt, der er en masse folk
i arbejde. De er begyndt at stæbe
sammen på støjestempele fra Parthenon,
de vil åbenbart stille op på dem.
Det synes Lachmann er galt, men
jeg synes det er godt, dersom støj
relateres kunde blive nogenlunde
fuldstændige, så de to stemper P.
me står i blev forenet, så var der

SKOVGAARD-MUSEET
MUSEUM
ST. V. 10

3
"Lidt efter", altså? "Efterårs aften,
lidt efter solnedgang, emnet fra
Halland" (måske heller Sverige).

Det er jo meget godt med maleriet
men tag Du bare pengene, og lad være
at være storsmudet, fordi Du har
solgt "Bethsala". Hvor meget fik
Du forresten? God lykke i den
ny lighed i Uthuset! Først
jeg smagte vinen i vin på Kopen,
var den sådan, at selv Zastanau fandt
den slum, men her er den bedre, og
jeg synes også meget godt om den, men
begeistret er jeg ikke. Forresten er det
nok et dårligt vinår i år. Grand-
cebleau giver jeg overet meget af, jeg
har et halvt liggende foran mig;
kors hvor det er skønt! Du har
glædet en streg over det tredje bagstas
i Adjuval, ellers er det rigtig stamt;
men på bren er det vist mesten bedst
at skrive det på fransk. Jeg bor
på hôtel d'Athènes, men send bren
post restant, det kan ^{næsten} tænkes jeg
flytter, at sparsommelighed lunsyn.

Det var i Hôtel d'Althéus at Du
 drak kaffe om morgenen (Konstitutions-
 pladsen). Den 28de. Når Du skriv-
 iger, så lad mig vide hvordan det går hos
 Jendørs, for jeg har ikke hørt noget siden
 jeg rejste, og da var fru J. jo temmelig
 syg endnu. Jeg tænker jeg når ned
 til de andre til Jul, men jeg ved det
 ikke bestemt. [Jeg har vist ikke i noget
 brev fortalt at jeg i München så den
 internationale kunstudstilling. Der var
 udenrækket god fransk kunst, således flere
 Corot'er, der var herlige, og dejlige ting af
 Troyon og Daubigny, et par portrætter
 af Bastien-Lepage, og et glimrende portræt
 af Besnard, også et godt af Raffaelli.
 Der var tillige en stor udstilling af Lenbach.
 Jeg har hos en boghandler set Andersens øven-
 ter på græsk, og udenpå bindet var en af W.
 Pidersens tegninger, så de var vel indens.
 Fra Eleusis har Salamis en dejlig lue,]

ontser sådan
 noget.

Alene ~~frank~~ etc. Hils alle meget. Madam Hansen
 især, det er jo hendes kones fødselsdag. Din broder.